

ISBD(M). Mednarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacij. Prva standardna izdaja. Slovenski prevod. Ljubljana, Narodna in univerzitetna knjižnica 1975. XII + 52 str. 8°.

Ta standard je del mednarodne bibliografske kontrole, ki želi doseči, da bo vsaka publikacija pravilno in vsem razumljivo opisana. Po tem sistemu bo vsaka nacionalna bibliografija opisovala svoje publikacije, saj jih najbolj pozna in je edina, ki jih lahko točno opiše.

Po novem standardu je razvrstitev podatkov drugačna, kot smo je bili vajeni doslej. Po novem si podatki ne sledijo več v tistem vrstnem redu, kot so na naslovni strani publikacije, ki jo obdelujemo, temveč je vrstni red posameznih elementov, ki se združujejo v območja, točno določen.

Na prvem mestu je območje naslova in navedbe avtorstva ter je stvarni naslov vedno prvi element, ki ga vpišemo. Sledi vzporedni naslov, podnaslov in dopolnilo naslova in šele potem navedba avtorstva (pisec, prevajalec, ilustrator). Naslednje območje je območje izdaje z eventualnim avtorstvom (priređitelj ali ilustrator te nove izdaje). Sledi območje impresuma (kraj, založba, letnica, kraj tiskanja, tiskarna), območje obsega (število strani ali število zvezkov, navedba ilustracij, format, spremno gradivo), območje knjižne zbirke, območje opomb in

območje mednarodne standardne številke knjige (ISBN).

Za vsako območje je določeno, kaj je osnovni vir podatkov; npr. za območje naslova je to naslovna stran. Za vse elemente, ki jih ne vzamemo iz osnovnega vira podatkov, velja, da jih moramo postaviti v oglati oklepaj.

Vse elemente in območja med seboj ločujejo (oziroma bolje rečeno, uvajajo) simboli. To so pravzaprav ločila, ki imajo spredaj in zadaj presledek. Razen običajnih ločil (: ; ;) so še (=), ki se uporablja pred vzporednim naslovom, (/), ki uvaja prvo avtorstvo, (&) pred podatkom o spremnem gradivu (..), kar nakazuje, da smo nekaj izpustili. Območja pa med seboj ločuje . — (pika, presledek, pomišljaj, presledek).

Bibliografski opis je v jeziku predloge, razen v območju obsega in v območju opomb, kjer je dovoljen nacionalni jezik. Novost so tudi kratice; kjer je bilo navedenih več avtorjev ali več krajev izdaje, ali pa kraja in založbe sploh ni bilo, smo si doslej pomagali s katicami itd., b. k., b. z., po novem pa so obvezne latinske kratice za tiske v latinici, in sicer: za območje 1 in 2 [et al.] = et alii (in drugi), za območje 3 [s. l.] = sine loco (brez kraja založbe ali tiskarne) in [s. n.] = sine nomine (brez imena založbe). Še ena novost velja za območje 4, namreč da formata ne pišemo več kot doslej, temveč izmerimo hrbet publikacije v centimetrih (= cm) in število za-

okrožimo na naslednji polni centimeter.

Vsa določila v tem standardu veljajo za nacionalne bibliografije. Za kataloge pa nekatere stvari niso obvezne (npr. kraj tiskanja in tiskarna) in se vsaka knjižnica lahko sama odloči, katere podatke bo zajemala in katerih ne bo upoštevala.

Ker je ta standard obvezen tudi za slovensko nacionalno bibliografijo in ker se je zanj odločila tudi centralna katalogizacija (zakaj bi namreč v eni ustanovi delali po dveh sistemih), je priporočljivo, da vse knjižnice v Sloveniji preidejo na ta način opisovanja tudi v svojih katalogih.

O značnici ta standard ne govori. Zanj velja še naprej naš dosedanji pravilnik za abecedni imenski katalog, ki je bil izdelan na podlagi načel, sprejetih v Parizu leta 1961. In ker se značnica nič ne spremeni, ni nobene ovire, da ne bi kataložnih listkov, izdelanih po novem standardu, vključili v dosedanji katalog.

Alenka Vrabl

Kocijan Gregor: Knjiga in bralci.

Ljubljana (Delavska enotnost) 1974. 43 + (III) str. 8⁰. (Javno mnenje. 54.)

Raziskovalni center za samoupravljanje pri RS ZSS in Kulturna skupnost Slovenije sta v jeseni 1973 izvedla anketo o razmerjih med bralcem in knjigo. Na vprašanja ankete so odgovarjali radijski naročniki na podlagi vzorca, ki je bil dovolj velik, da je lahko reprezentativna populacija. Gregor Kocijan nas v svoji študiji podrobneje seznanja z rezultati te ankete in daje na podlagi danega gradiva ob koncu tudi svoje misli in predloge.

Cilj ankete je bil osvetliti stanje, kakršno je danes med bralcem in knjigo, ter odkriti one dejavnike, ki vplivajo privlačno ali odbijajoče na to razmerje. V študiji je zbrano in obdelano mnogo statističnega gra-

diva, vendar branje ni dolgočasno, saj je študija napisana živo in prizadeto.

Raziskava obdeluje dva »objekta«: knjigo in bralca. Zato avtor na začetku študije najprej daje odgovor na vprašanje, kaj je knjiga, in pravi, da je knjiga »blago posebne vrste«, ki sicer ima kot vsako tržno blago svojo ceno, katera pa ni v sorazmerju z vrednostjo vsebine knjige. Dalje ugotavlja, da je knjiga lahko tudi okrasni predmet v stanovanju, predmet, ki simbolizira statusni položaj lastnika, pa tudi dragocenost oziroma denarna vrednost. Naročnika ankete je zanimala osnovna funkcija knjige, tj. funkcija medija, ki prenaša sporočilo. Dandanes tekmujeta s knjigo še dva medija, radio in televizija. V tekmi z njima ima knjiga prednost v tem, da je njen zapis trajen in omogoča bralcu svobodno odločitev, kdaj bo bral, kaj bo bral in koliko časa bo bral.

Nadaljnja poglavja študije obravnavajo bralca, in sicer nam statistični pregled najprej pokažejo, kako se pri nas uporablja prosti čas (za dodatno delo, za družino, za študij, počitek, kulturno dejavnost, šport itd.) in kako bi ga respondenti želeli uporabiti. Med realnostjo in željami je velika razlika. Od vseh želja je na prvem mestu želja anketirancev po branju knjig.

Anketa je dalje postavila vprašanja: kdo bere, zakaj bere, kaj bere, kje dobi knjigo, kje kupi knjigo in kdo ga o knjigah, zlasti o novitetah, obvesti. Na vprašanje, »kdo bere«, nam podatki ankete povedo, da so bralne navade pri mladih ljudeh bolj razvite kot pri odraslih, da želja po branju raste s stopnjo izobrazbe in da približno 47% Slovencev ne prebere niti ene knjige na leto.

Kako pridejo bralci do knjige? Anketiranci so odgovorili, da na tri načine: z nakupom, z izposojajo pri znancih in z izposojajo v javni knjižnici. 49,4% anketirancev je povedalo, da si v enem letu niso izpo-